

Ongevraagd advies Landelijke Adviescommissie Rechtsbijstand Asiel en Vreemdelingenbewaring over ATZ bij nareis en ATZ bij 8 EVRM-aanvragen gezins- en familieleden van statushouders.

21 oktober 2025

Inleiding

De LARAV ontving een tweetal adviesaanvragen van de Raad voor Rechtsbijstand (hierna: Raad), respectievelijk over de specialisatievereiste voor het begeleiden van complexe 8 EVRM aanvragen middels een RAZ en over de effecten van het stopzetten van de ondersteuning van Vluchtelingenwerk Nederland in nareisdossiers. Deze adviezen betreffen onderwerpen die volgens de LARAV in elkaars verlengde liggen. De LARAV is van mening dat louter de beantwoording van de adviesaanvragen een onvolledig beeld schetst van (de effecten op) de praktijk. De LARAV komt daarom met het onderstaande ongevraagde advies wat in samenhang met de bovenstaande twee adviezen moet worden gelezen opdat er een volledig beeld ontstaat van de fundamentele vragen die naar de mening van de LARAV in beide gevraagde adviezen onvoldoende aan de orde komen.

Definitie complexe zaken

De LARAV is van mening dat onduidelijk is en blijft wat complexe 8 EVRM zaken zijn, ook al omdat ook 'gewone' nareiszaken het recht op gezinshereniging en dus ook 8 EVRM betreffen.

Uit de evaluatie RAZ¹ blijkt dat de RAZ in het vreemdelingenrecht veel wordt aangewend om rechtszoekenden te helpen bij het invullen van formulieren en het verzamelen van stukken, vergelijk p.19 van de evaluatie RAZ;

'Vreemdelingenrecht en Verblijf gezinsleden: '(Helpen bij) een formulier invullen' met respectievelijk 43% en 49%; '(Helpen bij) een aanvraag indienen' met respectievelijk 54% en 74% en '(Helpen bij) documenten verzamelen' met respectievelijk 59% en 63% (tegenover gemiddeld respectievelijk 13%; 22% en 28%).'

Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat het bij de door VWN aan te leveren zaken anders is, eerder zal het percentage 'invullen formulieren' en 'stukken verzamelen' hoger liggen omdat het gaat om mensen die de Nederlandse taal vrijwel allemaal niet machtig zijn.

De LARAV is er ambtshalve mee bekend dat VWN te maken krijgt met een behoorlijke bezuinigingsronde en dat dit grote gevolgen heeft voor de begeleiding die VWN in de toekomst nog kan bieden in o.a. 8 EVRM zaken. De LARAV heeft ook ambtshalve vernomen van lokale VWN organisaties dat zij menen dat zij de meeste 8 EVRM zaken vanaf 1 oktober 2025 niet meer begeleiden (het is de LARAV niet bekend hoeveel 8 EVRM zaken VWN begeleidt).

---

¹ Evaluatie Regeling Adviestoevoeging Zelfredzaamheid, kenniscentrum Raad voor Rechtsbijstand 2023, zie [deze URL](#)

Indien het de bedoeling is dat al het aanvraagwerk wat VWN nu doet wordt overgeheveld naar de advocatuur acht de LARAV dit niet wenselijk nu het primair om eerstelijns bijstand gaat. Voor een eenvoudige zaak is bijstand door een advocaat niet nodig.

De LARAV is van mening dat eerst duidelijk moet worden wat nu onder een complexe 8 EVRM aanvraag wordt verstaan en of de definitie ervan overeenkomt met de omvang en het soort zaken waarvoor in het verleden een Ratz is verleend. De LARAV heeft de indruk dat dit niet het geval is, hierover moet eerst duidelijkheid komen en dat geldt ook voor de daadwerkelijke omvang van het aantal zaken. Voor zover het inderdaad de bedoeling is dat de advocatuur alle nareisaanvragen op zich neemt, stelt de LARAV vast dat er geen onderscheid meer lijkt te worden gemaakt tussen de gestelde complexe 8 EVRM aanvragen en de 'gewone' nareiszaken. De LARAV constateert dat er geen heldere definitie is van complexiteit en ook niet van de financiering of het moet zijn dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen beide soort zaken. De LARAV meent dat dat niet gerechtvaardigd is.

Juridisch loket als voorliggende voorziening

De LARAV is van mening dat er moet worden gekeken of er niet een andere voorliggende voorziening is of kan worden gevonden voor de zaken die VWN zal aanleveren waaronder dus ook alle nareiszaken bij stopzetting van de subsidie aan VWN. De LARAV meent dat dit het Juridisch Loket is. Het is juist dat het Juridisch Loket geen rechtsbijstand mag verlenen, maar dat doet VWN ook niet als het gaat om de aanvragen die worden ingediend bij de IND. Immers, het gaat veelal om het invullen van formulieren en het verzamelen van stukken. Dat kan het Juridisch Loket ook. De aanvraag kan door de betrokkene zelf worden ondertekend en opgestuurd. Dit valt volgens de LARAV onder de taakstelling van het Juridisch Loket.

Proces matching

Mocht het Juridisch Loket niet kunnen gelden als een voorliggende eerstelijnsvoorziening meent de LARAV dat als VWN zaken heeft die zij voorheen begeleidden als eerstelijnsvoorziening, VWN deze zaken tenminste moet aanbrengen bij het Juridisch loket. Voor het matchen van een Ratz is het Juridisch Loket de aangewezen instantie. Immers, dat is de essentie van het beleidskader ATZ. Het Juridisch Loket zorgt voor de matching door middel van een diagnose document. Dit betreft een grote operatie, maar dat is volgens de LARAV geen reden om het kader van de regeling te verlaten, ook al omdat dan duidelijk wordt of er wel sprake is van een Ratz-waardige zaak. Dat hier onduidelijkheid over is, is hierboven al gesignaleerd.

Ten aanzien van het beschreven proces van matching maakt de LARAV de volgende opmerkingen. Het is voor de LARAV niet (volledig) duidelijk waarom in de ogen van de Raad een doorgeefluik constructie niet wenselijk is.

De LARAV meent in de eerste plaats dat een doorgeefluikconstructie niet altijd onwenselijk is. Ter toelichting wordt gewezen op de huidige samenwerking tussen VWN en advocatuur. Deze samenwerking gebeurt op verschillende manieren, zoals: VWN vraagt aan de advocatuur of een zaak voldoende kansrijk is, VWN vraagt om mee te denken in een lopende 8 EVRM aanvraag of VWN vraagt de advocatuur de zaak in te nemen/over te nemen omdat deze te complex is. In de eerste twee gevallen denkt de advocatuur mee zonder vergoeding of op basis van een Ratz. In het laatste geval is VWN

feitelijk een doorgeefluik nu de rechtszoekende zich eerst tot VWN wendt en de advocatuur de zaak daarna overneemt/inneemt. Dat acht de LARAV de beste situatie als het gaat om rechtsbescherming en ook de meest kosteneffectieve situatie. Een dergelijke samenwerking kan ook met het Juridisch Loket plaatsvinden zo schat de LARAV in.

Bij het voorgestelde proces van matching is feitelijk sprake van een doorgeefluikconstructie. VWN geeft de zaak immers door aan de Raad die de zaak vervolgens matcht (doorgeeft) aan de advocatuur. De advocaat kan hiervoor volgens de adviesaanvraag van de Raad in alle gevallen een Ratz aanvragen omdat het beleid van de Raad hierop wordt aangepast. Het lijkt de LARAV logischer dat de Raad in dat geval de Ratz direct afgeeft bij de matching (net als bij koppeling in asielzaken). Als een nadere toets m.b.t. complexiteit/zelfredzaamheid is gewenst dan is het Juridisch Loket daarvoor de geschikte organisatie en niet de advocatuur die dan blijkbaar ook het financiële risico draagt als het toch geen complexe zaak betreft. Een ander risico is dat de advocatuur de zaak niet complex acht en weer terugstuurt naar VWN of de Raad.

De LARAV benadrukt dat het om een groot aantal zaken gaat, zoals ook in het gevraagde advies al naar voren is gebracht. Het is in dat verband van groot belang dat er met de asieladvocatuur wordt gesproken over de verandering van het takenpakket, ook al omdat het om eerstelijns hulp gaat en de advocatuur tweedelijns hulp biedt.

De vergoeding

In de adviesaanvraag van de Raad staat dat de advocatuur voor de gematchte complexe zaak eerst een Ratz en als dat niet toereikend is een Tz kan aanvragen. Dat betekent feitelijk 3 of 10 punten² voor een zaak waarin in ieder geval de volgende werkzaamheden moeten verricht:

- Onderzoek complexiteit anders terugsturen zaak (ratz)
- Bespreking cliënt aanvraag (ratz)
- Plan van aanpak maken (ratz)
- Verzamelen bewijs (ratz)
- Invullen aanvraag en opstellen begeleidend schrijven (ratz en tz)
- Bespreken HV brief IND met cliënt (tz)
- Reageren op HV brief IND (tz)
- Bespreken bip (tz)

En bij afwijzing:

- Opstellen bezwaar (tz)
- Bespreken bezwaar cliënt en verzamelen aanvullend bewijs (tz)
- Gronden bezwaar (tz)
- Hoorzitting (tz)
- Bespreken beslissing op bezwaarpunten krijgt voor de complexe zaak. (tz)

Gelet op de bovengenoemde werkzaamheden en de omstandigheid dat het de bedoeling is om alleen complexe zaken door te sturen, acht de LARAV een vergoeding van 3-10 uur niet in overeenstemming met de daadwerkelijke uren die aan deze complexe 8 EVRM

---

² Ratz = 2 punten en indicatief 3 uur besteed. Als dat niet voldoende is dan mutatie naar Tz dat is bij 8 EVRM zaken een toevoeging aanvraag/bezwaar van 8 punten voor aanvraagfase tot en met beslissing op bezwaar. De 2 punten van de Ratz worden niet in mindering gebracht zodat een advocaat 10 punten krijgt voor de hele zaak.
https://www.rvr.org/kenniswijzer/zoeken-kenniswijzer/toevoegen/alle-rechtsterreinen/bijzondere-regelingen/#lat_2

zaken besteed zullen worden. Volgens de LARAV zullen de uren die overeenkomen met deze 10 punten al in de aanvraagfase worden besteed. Voor bezwaar zal in dat geval een nieuwe toevoeging afgegeven moeten worden meent de LARAV.

De LARAV benadrukt verder dat überhaupt aanvragen voor deze groep rechtszoekenden, ook als het om niet complexe 8 EVRM zaken gaat, tijdrovend is. Daarbij is niet onbelangrijk dat VWN in de voorgestelde wijziging geen enkele bijstand meer zal verlenen terwijl de begeleiding van VWN feitelijk onmisbaar is voor de vreemdeling en de advocatuur bij allerlei praktische zaken zoals het helpen van het verzamelen van het bewijs, het maken van afspraken en meegaan naar deze afspraken op de ambassade voor legalisaties, contacten onderhouden met derden zoals artsen, andere begeleiders, het meekomen naar de afspraak bij de advocaat. Het werken aan dergelijke aanvragen zal dus (zeker zonder hulp van VWN) altijd meer tijd vergen dan een RAZZ toestaat. Hierdoor zal de advocaat vrijwel altijd een beroep moeten doen op de Tz voorziening, gewoonweg vanwege de praktische werkzaamheden zoals ook beschreven in het gevraagde advies wat betrekking heeft op de gevolgen van het wegvallen van de VWN subsidie. Uit de hiervoor omschreven werkzaamheden en de omstandigheid dat 8 EVRM aanvragen in eerste aanleg vrijwel altijd worden afgewezen waarna een bezwaarprocedure moet worden gevolgd, zal de procedure in vrijwel alle gevallen ook meer tijd vergen dan de Tz toestaat.

Overleg advocatuur

De LARAV is van mening dat het overhevelen van de primair als eerstelijns hulp te betitelen werkzaamheden van VWN en de wenselijkheid daarvan tenminste zou moeten worden besproken met de advocatuur zelf, bijvoorbeeld door middel van overleg met de adviescommissie vreemdelingenzaken van de Nederlandse Orde van Advocaten en/of met de SVMA en de VAJN. Het gaat hier om een grote bulk met ATZ-zaken, die voorheen door Vluchtelingenwerk Nederland werd gedaan en die nu op het bord van de migratie advocatuur terechtkomen zonder voorafgaand overleg met hen. De LARAV meent dat dit overleg eerst met de advocatuur moet worden gevoerd.

Uit de evaluatie RAZZ blijkt dat in het onderzoekjaar 2021, 383 ATZ zaken die het vreemdelingenrecht betreffen zijn toegevoegd aan de migratieadvocatuur. De voorziene toename van het aantal zaken is zeer omvangrijk gelet ook op de historische cijfers m.b.t. nareis zoals die ook geschetst zijn in het laatste advies over de gevolgen van het wegvallen van de VWN subsidie. De LARAV meent dat daar de (tijdelijke) ATZ-regeling niet voor is ontworpen omdat het hier in feite gaat om een structurele vervanging van een voorliggende voorziening door de advocatuur. Zoals aangegeven dit moet met de advocatuur worden besproken en kan in redelijkheid naar de mening van de LARAV niet zonder overleg met de beroepsgroep. Daar komt nog bij dat de advocatuur structureel wordt ingezet voor eerstelijns werk met een regeling die tijdelijk van aard is. Er is eerst een fundamentele discussie nodig met de advocatuur over wat gefinancierde rechtsbijstand moet zijn in het licht van eerstelijnsbijstand. Die discussie en het definiëren daarvan wordt nu overgeslagen.

De LARAV is van mening dat de gevraagde adviezen pas relevant zijn als er ook eerst met de advocatuur is overlegd over de bereidheid om de voorliggende voorziening van de VWN op zich te nemen.

Tot slot verwijst de LARAV naar de conclusie van de evaluatie RATZ uit 2023. Daarin wordt het volgende naar voren gebracht (ibid. p.24).

'De resultaten van de RATZ bieden aanknopingspunten voor het in kaart brengen van de hiaten van de dienstverlening in de keten, doordat per rechtsgebied inzicht is ontstaan in wat de noodzakelijke werkzaamheden en diensten zijn voor het oplossen van het probleem van de burger. Het is aan de adviescommissie om te bezien waar die noodzakelijke werkzaamheden en diensten kunnen worden belegd, zodat de gaten in een dienstverleningspalet kunnen worden opgevuld en een effectieve juridische keten van dienstverlening ontstaat.'

Deze opmerkingen zijn de LARAV uit het hart gegrepen. Wat de LARAV constateert is dat een voorliggende voorziening, die noodzakelijke werkzaamheden en diensten verricht, door het korten op de subsidie voor die instelling (VWN) worden geschrapt. Dit terwijl deze voorliggende voorziening naar behoren en goed functioneerde. De LARAV meent dat die voorziening in stand zou moeten blijven en niet moet worden overgeheveld naar de advocatuur. De LARAV zou er eerder voor willen pleiten dat de vergoedingen die begroot worden rechtstreeks toe te kennen aan Vluchtelingenwerk, met het doel het overeind houden van de voorliggende voorziening. De LARAV denkt dat dat ook een veel goedkoper manier is.

Conclusie

De LARAV heeft aanleiding gezien om dit ongevraagde advies op te stellen, omdat de gevraagde adviezen onverbrekkelijk samenhangen met fundamentele vragen over de eerstelijns rechtshulp en de rol van de advocatuur daarbij. Deze discussie is ook breder dan het vreemdelingenrecht. Het is begrijpelijk dat geconfronteerd met aankomende forse bezuinigingen bij VWN naar oplossingen wordt gezocht voor het wegvallen van het dienstenpakket van VWN bij nareis, echter dat kan geen reden zijn om een fundamentele discussie over de taak en de financiering van de advocatuur bij de eerstelijnsbijstand niet te voeren. Tenminste dient de Raad overleg te voeren met de advocatuur zelf hierover. De LARAV meent het Juridisch Loket als eerstelijnsvoorziening kan en moet voorzien in een ad hoc oplossing waarbij op eenzelfde manier als voorheen met vluchtelingenwerk kan worden samengewerkt met de advocatuur. Als dat niet mogelijk zou zijn moeten advocaten beter worden betaald voor hun werk voor deze zaken dan nu is voorzien, hetgeen vele malen duurder zal uitpakken dan het in stand laten van de eerstelijnsvoorziening bij VWN.